

Papildspecialitāte Paliatīvās aprūpes ārsts (pp26)

Nepieciešamās teorētiskās zināšanas un prasmes sertifikāta

saņemšanai nozarē strādājošajiem ārstiem

LĀBas Sertifikācijas komisijai

Teorētisko zināšanu apjoms:

- Deontoloģija un komunikācija ar smagi slimiem vai termināliem pacientiem – pieaugušajiem un viņu piederīgajiem, ārstniecības juridiskie aspekti, pacienta psihoemocionālā un garīgā aprūpe; sociālās aprūpes problēmas;
- Sāpju sindroms, tā etioloģija, patoģenēze, terapijas principi un metodes;
- Barošana un hidrācija;
- Nespēks un nogurums, tā etioloģija, patoģenēze un aprūpe;
- Dermatoloģiskās komplikācijas un to aprūpe (sabrūkoši audzēji, izgulējumi, trofiskās čūlas, stomas un fistulas, perifēras tūskas, limfedēma, nieze un citas ādas problēmas);
- Gastrointestinālās problēmas un to aprūpe (mutes problēmas un to kopšana, anoreksija, disfāģija, mokošas žagas, dispepsija, gastrointestināla asiņošana, šķebināšana un vemšana, aizcietējums, fēžu nesaturēšana, zarnu nosprostošanās, caureja, ascīts);
- Respiratoriskās problēmas un to aprūpe (elpas trūkums, mokošs klepus, asinsspļaušana, pleirīts, *vena cava superior* sindroms, respirators distress);
- Urīnizvades traucējumi un to aprūpe (urīna nesaturēšana, bieža urinēšana vai urīna retence, hematūrija, dizūrija un urīnpūšļa spazmas);
- Neiroloģiskās un neiropsihiskas problēmas un to aprūpe (mentālā statusa novērtēšana, tilpuma procesi smadzenēs, krampju lēkmes, muguras smadzeņu kompresija, dezorientācija – laikā telpā un cilvēkos, depresija un pašnāvības domas, ekstrapiramidālās zāļu blaknes, satraukums, bezmiegs);
- Ortopēdiskās komplikācijas un to aprūpe;
- Metaboliskās komplikācijas (hiperkalcēmija, K⁺ un citu elektrolītu vielmaiņas traucējumu gadījumi);
- Infekcijas un drudzis un to aprūpe (drudža un infekciju biežākie cēloņi, profilakse un ārstēšana);
- Terminālā aprūpe (terminālā stāvokļa atpazīšana un novērtēšana un rīcības algoritms).
- Prasme strādāt ar zinātnisko literatūru, sagatavot prezentācijas, rakstīt zinātniskus rakstus, piedalīties zinātniskos pētījumos.

Kopējais zināšanu un prasmju apjoms:

- Zināšanas –1) paliatīvajā aprūpē, 2) deontoloģijā, 3) komunikācijā ar smagi slimiem un termināliem pieaugušajiem pacientiem un viņu piederīgajiem, 4) aprūpes juridiskajiem aspektiem; miršanas dokumentu izrakstīšana.

- Prasmes – 1) sniegt profesionālu specializētu neatliekamu un ilgtermiņa medicīnisko simptomātisko un patoģenētisko palīdzību, 2) ordinēt un realizēt nepieciešamos diagnostikas, ārstēšanas, aprūpes un rehabilitācijas pasākumus paliatīvajā aprūpē,
 - 3) identificēt un risināt sociālās, garīgās un eksistenciālās problēmas, 4) komunicēt ar dažādiem pacientiem un viņu piederīgajiem, kolēģiem un iekļauties komandas darbā, lai nodrošinātu pacientu vispusīgu aprūpi, 5) konsultēt pacientus un piederīgos par nemedicīniskiem aprūpes jautājumiem, 6) komunicēt ar plašsaziņas līdzekļiem par paliatīvās aprūpes lomu un valstisko nozīmību, 7) komunicēt un sniegt konsultācijas citu specialitāšu ārstiem; 8) pārvešanas un miršanas dokumentu noformēšana;
- Manipulācijas – specifisko novērtējuma skalu aizpildīšana un medikamentu devu pārrēķināšana, klīniskās un paraklīniskās izmeklēšanas īpatnības, īpaši komunikācijas un anamnēzes ievākšanas jomā: vispārēja fizikāla izmeklēšana, personīgās slimības un ģimenes anamnēzes ievākšana; laboratorisko izmeklējumu interpretācija un tam pakārtota terapijas izvēle; elektrokardiogrammu pierakstu interpretācija; nepieciešamo izmeklējumu nozīmēšana akūto stāvokļu diagnosticēšana, ārstēšana un novērošana; rektāla izmeklēšana; neiroloģiska izmeklēšana; komunicēšanās ar pacientu un dokumentu noformēšana; vēnu punkcija; katetru ievadīšana; brūču aprūpe; pleiras punkcija un aspirācija; abdomināla paracentēze; transdermālo plāksteru uzlikšana; kardiopulmonālās atdzīvināšanas pamati; stomu aprūpe; sistēmu uzlikšana; izgulējumu aprūpe.
- Kompetence – spēja patstāvīgi veikt paliatīvo aprūpi, konsultēt ģimenes ārstus un citus speciālistus paliatīvās aprūpes jautājumos. Sagatavot paliatīvās aprūpes lekcijas, vadīt seminārus, apmācīt studentus, rezidentus, ģimenes ārstus, farmaceitus, rehabilitācijas un citus speciālistus dažādās paliatīvās aprūpes jomās.

Paliatīvās aprūpes nozarē strādājošie ārsti: – SIA RAKUS Latvijas Onkoloģijas centra paliatīvās aprūpes nodaļā, BKUS bērnu paliatīvajā aprūpē, Ventspils, Liepājas, Mazsalacas, Irlavas, Iecavas, Bauskas, Daugavpils, Rēzeknes un citās Latvijas Republikas slimnīcās un nodaļās, kur tiek sniegta paliatīvā aprūpe.